

freds (Schuler) med Hensyn til Andragendet under Nr. 11. Den ærede Rigsdagsmand foresøgte at vise os, at Loven om Møllefriheden havde gjort stor Nytte, og derom tvivler vistnok heller Ingen, men det Spørgsmaal foreligger jo egentlig ikke her; her er Tale om, hvorvidt der ikke ved Fastsættelsen af den Tid, som skulde ligge imellem Lovens Vedtagelse og dens endelige Ikrafttræden, er tilføjet de ældre Møllere en moralsk Uret — om end ikke en Uret i Ordets strenge Forstand, thi der er jo en Lov derfor — idet Erfaringen har vist os, at Loven faktisk er traaet i Kraft langt tidligere, end den egentlig burde. Det er, for at bruge en Vignelse, omtrent gaaet saaledes til, som naar en Mand vilde høste paa en Andens Jord, hvad denne har saaget, og ovenikjøbet lod ham betale Afgiften af Hartkornet, og jeg kan derfor ikke nægte, at det forekommer mig billigt, at disse Mølleiere faae de Afgifter godtgjorte, som de have svaret af deres Møllestyld i Mellemtiden fra Lovens udkom og til den traadte i Kraft. Der foreligger vel ikke noget Afstemningspunkt i denne Henseende, men jeg har dog fundet mig foranlediget til at sige et Par Ord i Anledning af min ærede Sidemands Udtalelser i denne Retning. — Hvad angaaer det meest omtvistede Punkt, Andragendet under Nr. 13, saa skal jeg paa Grund af den høitærede Ministerens bestemte Udtalelse om, at han ikke vil foretage Noget i denne Sag, hvad enten den henvises til ham eller ikke, slutte mig til dem, der frasaalde den første Indstilling. Med Hensyn til den anden Indstilling, som er foreslaaet af Fleertallet, glæder det mig meget, at den høitærede Minister ikke har udtalt sig bestemt derimod, thi det forekommer mig, at den Vedkommende har et billigt Krav paa Erstatning, og naar det fra flere Sider er udtalt, at det er farligt at give en saadan, skal jeg blot bemærke, at der jo kun er Tale om en Henvisning til den høitærede Minister, men der paalægges ham ikke nogen Forpligtelse i saa Henseende. Jeg seer ikke Andet i denne Indstilling end en Opfordring til at underkaste Sagen en fornøjet Overveielse for at undersøge, om der ikke muligviis kunde være Anledning til, at Ministeren enten bragte en Godtgjørelse i Forslag eller paa sit eget Ansvar tilstod den Ved-

kommende en saadan, men heri synes ikke at kunne ligge nogen Fare. Forøvrigt troer jeg, at det i det Hele taget kan have meget gavnlige Følger, at en sliq Godtgjørelse bliver givet, og at det kommer til at staae klart, at der paaligger Borgerne en Pligt til at bevare Fred og Orden, thi hvorledes vi end organisere vort Politik, hvor dygtigt, drifstigt og virksomt det end er, staaer det dog klart, at naar Borgerne ikke i sliqe Tilfælde ville hjælpe til at støtte det, er det afmægtigt; men det er en Opfordring for de gode Borgere til at være lidt mere virksomme i sliqe Tilfælde, naar de vide, at de, dersom der bliver anrettet nogen synderlig Skade, kunne komme til at deeltage i Erstatningen derfor, forsaavidt de virkelig Skyldige ikke ere i Stand dertil. Jeg anseer det som en moralsk Forpligtelse for Enhver, hvad enten han hører til et Politikorps eller ikke, at han, naar han seer, at hans Naboes Liv, Helbred eller Gods er truet, og at Politiet ikke med sin bedste Villie er istand til at forebygge Ulykken, gjør, hvad der staaer til ham for at afværge, at den gaaer videre end høist nødvendigt; de, der ikke gjøre dette, røgte ikke deres Borgerpligt paa den Maade, som jeg antager for den rette. Begivenheder som den her omtalte kunne ikke finde Sted, naar Enhver, som i daglig Tale gaaer og gjælder for en god Borger, vil gjøre Sit til at forebygge dem; det er ganske vist et i allerhøieste Grad ubehageligt Tilfælde at komme i, men det maa man sætte sig ud over, man maa røgte sin Borgerpligt og sin Pligt mod et Medmenneske, hvad enten man ved Lov er tvungen dertil eller ikke. Det er godt, at det kommer til at gaae op for Folk, at de, dersom de ikke selv bidrage til at afværge sliq Skade, kunne komme til at deeltage i Godtgjørelsen derfor; thi det er mange Gange det ømmeste Sted, hvorpaa Folk kunne rammes, at man tager deres Penge.

Møllen: Idet jeg iøvrigt aldeles skal rette mig efter det fornøjet af den ærede Formand givne Tilhold om ikke at bringe andre Ting ind under Forhandlingen, som allerede har været længe nok, kan jeg dog ikke afholde mig fra at berøre et eneste udenforliggende